

Acuut enkelletsel

Inleiding

- Er is sprake van inversieletsel van de enkel en een laesie van het laterale kapsel-bandapparaat.
- Er wordt geen onderscheid gemaakt tussen enkelvoudig of meervoudig bandletsel.
- Fase van weefselherstel is leidraad voor de behandelopbouw: acute (ontstekings)fase (0-3 dagen); proliferatiefase (4-10 dagen); vroege remodeleringsfase (11-21 dagen); late remodeleringsfase / transferfase 1 (3-6 weken); transferfase 2 (6-12 weken)
- Instroom vindt idealiter plaats tussen 0 en 5 dagen na ontstaan letsel.
- Onderzoek en behandeling vindt plaats tussen 0 en 6 weken na ontstaan letsel.
- Sportspecifieke behandeling en revalidatie van zware letsels bij maximale (top)sporters kan zich uitstreken tot 12 weken na ontstaan letsel.

1. Screening

Inventarisatie hulpvraag

Screening pluis/niet-pluis:

- Past binnen bekend patroon 'volgens boekje'?
- Rode vlaggen: fractuur? (Ottawa ankle rules)

Contact huisarts indien patroon niet herkenbaar is of bij verdenking op fractuur.

2. Diagnostisch proces

Anamnese: ontstaanswijze, beloop, inventarisatie klachten, recidieven, belasting en risico in adl (sport)

Inspectie: lokalisatie pijn, zwelling, hematoomverkleuring, standsafwijkingen

Funcieonderzoek: actief bewegingsonderzoek, mate van belastbaarheid, functiescore

Differentiaaldiagnostiek: spier-, pees-, kraakbeenletsel

Functiescore: onderscheid tussen lichte letsels (≥ 40 punten) en zware letsels (< 40 punten) bij instroom 0-5 dagen na ontstaan letsel

Analyse: fase weefselherstel; (afwijkend) herstelproces; prognose; belemmerende factoren; beïnvloeding herstel door fysiotherapie?; behandeling conform richtlijn; herbeoordeling nodig?

3. Therapeutisch proces

Licht letsel

Acute fase (0-3 dagen): reductie pijn en zwelling, partieel belasten

Informatie/advies: rust, voet hoog, eventueel ijs, belasten op geleide van pijn (eventueel met krukken), actief bewegen voet en tenen

Instructie: compressiebandage

Eventueel herbeoordeling/controleafspraak na 1 week.

Zwaar letsel

Acute fase: als bij licht letsel

Proliferatiefase: herstel van functies en activiteiten; opbouw belasting

tape of brace: afhankelijk van mate van belasting en voorkeur patiënt

oefenen functies en activiteiten: beweeglijkheid, actieve stabiliteit, coördinatie en lopen

Vroege remodeleringsfase: verbeteren spierkracht, actieve (functionele) stabiliteit, lopen

oefenen functies en activiteiten: dynamische stabiliteit, evenwicht, coördinatie

Late remodeleringsfase: herstel activiteiten in adl

oefenen activiteiten: opbouw naar normale belasting, huiswerk oefeningen

Bij normaal herstelproces behandelfrequentie 1x per week, behandelduur maximaal 6 weken.

Hoge belasting/risico in adl (prestatiegerichte en maximale sporters)

Acute fase: kleefbandage en tape indien tape dagelijks vervangen kan worden, aanvang belasting

Proliferatiefase: vervangende arbeid om conditie en/of spierkracht op peil te houden, opbouw belasting

Vroege/late remodeleringsfase: progressieve opbouw belasting en oefenen van functies en activiteiten van statisch naar dynamisch, van enkelvoudig naar complex, van cyclisch naar niet-cyclisch

Transferfase 2: sportspecifieke revalidatie tot vereist sportniveau; opbouw als in remodeleringsfase

Behandelfrequentie afhankelijk van sportniveau, behandelduur maximaal 12 weken

Functionele instabiliteit

Inleiding

- Er is sprake van restklachten na inversieletsel of recidief in de vorm van 'giving-way', of recidiverend zwikken.
- Patiënt heeft angst om voluit te belasten.
- Fysiotherapeutische behandeling is gericht op optimaal functioneel herstel en terugkeer naar hoogst haalbare niveau van participatie.
- Behandeling dient op vaste ijkpunten te worden geëvalueerd (elke 3 weken). Na 6 weken dienen er positieve resultaten aantoonbaar te zijn.

1. Screening

Inventarisatie hulpvraag

Screening pluis/niet-pluis:

- Past binnen bekend patroon 'volgens boekje'?
- Rode vlaggen: aanhoudende synovitis; drukpijn op sinus tarsi

Contact huisarts indien patroon niet herkenbaar is en/of de aanwezigheid van rode vlaggen

2. Diagnostisch proces

Anamnese: inversietrauma in verleden, recidiverend zwikken, ontstekingsverschijnselen, gebruik tape/brace, inventarisatie klachten (PSK), belasting en risico in adl (sport)

Gele vlaggen: (overmatige) onzekerheid en angst om te belasten

Inspectie: tekenen van ontsteking, statiek- en standsafwijking

Palpatie: tekenen van ontsteking (synovitis), pijnprovocatie

Funcieonderzoek: gangpatroon (GALN), actieve stabiliteit, kracht, mobiliteit

Differentiaaldiagnostiek: subtalare (mechanische) instabiliteit, syndesmoseruptuur, artrose

Analyse: samenhang tussen functiestoornissen, activiteiten en participatieproblemen; belemmerende factoren (gele vlaggen, chondraal letsel); indicatie fysiotherapie? functionele instabiliteit? nieuwe weefselschade? behandeling conform richtlijn?

3. Therapeutisch proces

Nieuwe weefselschade

Acute fase (0-3 dagen): reductie pijn en zwelling, partieel belasten

informatie/advies: rust, voet hoog, eventueel ijs, belasten op geleide van pijn (eventueel met krukken), actief bewegen voet en tenen

instructie: compressiebandage

Functionele instabiliteit

Doel: herstel van functies en activiteiten, wegnemen bewegingsangst / vertrouwen krijgen

Verrichtingen: oefenen van functies en activiteiten, (gedoseerd) gebruik van tape/brace

Voorlichting/advies: (gedoseerd) gebruik tape/brace, schoeisel, dosering opbouw belasting, huiswerk oefeningen, preventie

Opbouw therapie: herstel gangpatroon en ongestoorde enkel functie, progressieve opbouw belasting tot adl-niveau; opbouw belasting aan de hand van (ontstekings)reactie enkelgewricht en pijn; zo mogelijk tijdcontingent

Bij coachende rol fysiotherapeut en hoge therapietrouw patiënt: frequentie 1x per 1 à 2 weken

Evaluatie elke 3 weken; aantoonbaar resultaat na 6 weken

Hoge belasting/risico in adl (prestatiegerichte en maximale sporters)

Doel: terugkeer op sportniveau

Verrichtingen: intensieve opbouw training op geleide van belastbaarheid; toename belasting door middel van training coördinatie en balans, kracht en uithoudingsvermogen snelheid: van statisch naar dynamisch, van enkelvoudig naar complex, van cyclisch naar niet-cyclisch

Behandelfrequentie en -duur afhankelijk van (werk- en sportniveau)